

1. Політична думка України своїм корінням сягає в епоху Київської Русі IX—XII ст. Її безсмертними пам'ятками є літописи «Слово про закон і благодать» Іларіона, «Руська Правда» Ярослава Мудрого — зведення вітчизняних законів, «Повчання Володимира Мономаха дітям», «Слово о полку Ігоровім» — твори, в яких віддзеркалилися тогочасні проблеми політики, релігії, моралі, порушувалися питання про співвідношення світської й духовної влади.

Для політичної думки України кінця XVI — початку XVII ст. характерне обстоювання ідеї соборності правління християнської церкви.

Значну роль у розвитку політичної думки в цей час відіграла Києво-Могилянська Академія — перший вищий навчальний заклад в Україні, та її відомі мислителі Петро Могила, Стефан Яворський, Феофан Прокопович. Ф. Прокоповичу належить створення теорії освіченого абсолютизму.

Українська політична думка козацько-гетьманської доби (друга половина XVII — кінець XVIII ст.) пов'язується з іменем видатного політичного й державного діяча Богдана Хмельницького, який не лише висунув завдання створення незалежної держави, а й зробив усе можливе для його розв'язання. Помітним документом цього періоду є також Конституція 1710 року, що увійшла в історію як Конституція Пилипа Орлика. І хоча вона не мала застосування, проте її неперехідне значення як документа, що вперше в історії України на юридичному ґрунті зафіксував принципи, на яких має будуватися політичний устрій.

Політична думка середини XIX ст. визначається ідеями Кирило-Мефодіївського товариства, зокрема метою об'єднати

всі слов'янські народи в єдину федеративну республіку. Здійснити цю ідею передбачалося шляхом реформ, мирної пропаганди й просвітництва.

Окрему позицію з цього питання мав Т. Шевченко, який обстоював ідею народного повстання та проголошення демократичної республіки.

Політична думка в Україні кінця ХІХ — початку ХХ ст. характеризується ідеями автономно-федералістського устрою суспільства (М. Драгоманов), популяризації економічного вчення К. Маркса (С. Подолинський), громадівського соціалізму (І. Франко).

На початку ХХ ст. політична думка прагнула розв'язати проблеми національного відродження на ґрунті соціалістичних перетворень (М. Грушевський, В. Винниченко). І в позитивному, і в негативному плані монархічні концепції В. Липинського, націоналістичні погляди Д. Донцова своїми гранями торкаються реалій сучасного їм політичного життя, через те зберігають свою актуальність і в наш час.